

še le prav spozna, kako malo je prej vedel o slavni Crni gori. S. pisatelj je tu postopal strogo znanstveno in je s kritičnim nožem razrezal v kosce marsikatero „zgodovinske“ falzifikate. Le posebno pregledno ni pisana tá zgodovina; to pa leži deloma v sila razpršeni snovi sami.

Čitanje prozajskih sestavkov pa motijo nekatere jezikovne nekorektnosti in navade. Marsikje se sicer ne da odločiti, je li dotičnost staviti na račun tiskovnih pomot (ki jih ima knjiga na 4 straneh mnogo popravljenih, pa nikakor ne vseh), kakor pač n. pr. „pridi pomagati“ (str. 100), „dve kroni si ne moremo misliti“ (str. 131). Pisatelj daje nadalje včasih prednost nenavadnim besedam in oblikam; on piše na pr. dosledno „primirje“ nam. navadnega „premirje“, „mašejo“ (nam. „mahajo“), dvoumno „velike sile“ (nam. običajnega „velesile“), „sôžnji“ (= sužnji), so „gulili“ Srbe (= so stiskali, mučili, odirali!), „iznajmljati“, „vozotajstvo“ i. dr.; na str. 69. čitamo „v lički regimenti“, na str. 79. pa: „jeden regiment“. — V knjigi se seveda nahaja precej turško-grško-srbskih tujk; v kolikor so te tehnično-kulturni izrazi, naj se rabijo in so rabljene. G. pisatelj jih je v posebnem dodatku zbral in pripisal mesto, kjer so razložene; dosledno pa ta razlaga ni izvedena. „Bula“ se čita že na 1. strani, pojasnjena je šele na str. 138., „karvan“ se čita na str. 98., razlaga je na str. 149. (zakaj se ni opozorilo na vsem znano „karavano“?), „klir“ stoji na str. 9., razlaga je šele v seznamku in ne da bi se omenila znana beseda „klerus“. Nič razjasnjene niso n. pr. besede: „samare“ (slovenščina bi zahtevala „samarje“, od „samar“, po Pleteršniku iz nemščine = Saumpferd), „toljaga“ (menda v sorodu z našo „telego“), „brnjaš“, „riznica“.

Vsem, ki iščejo poučnega štiva, bodi knjiga toplo priporočena.

Dr. Jos. Tomiňšek.

„**Pavluša**“. Zbirka slovenskih narodnih pripovedk. Na ptujskem polju zapisala I. Recel in Pavel Poljanec. Ponatis iz „Novega slov. Štajerca“. V Ljubljani 1908. — Tiskal D. Hribar.

Leposlovne knjižnice, ki jo izdaje „Katoliška bukvarna“ v Ljubljani, je izšel VI. in VII. zvezek. V VI. zvezku je objavljen roman „Mož Simone“, francoski spisal Champol, preložil V. Levstik, v VII. zvezku pa Ševčenkovo poem „Hajdamaki“ z uvodom o Hajdamaščini, prevel in pojasnil Josip Abram. Cena obeh zvezkov skupaj broš. 3 K, eleg. vez. 4 K 50 h.

Sakuntalâ ali „**Prstan spoznanja**“. Drama v sedmih dejanjih. Sanskrtski spisal Kâlidâsa. Po R. Pischelovi izvorni izdaji 1877. l. poslovenil dr. Karel Glaser. Maribor 1908. Založil dr. K. Glaser.

Za indijskima dramama „Urvaši“ in „Malâviko“, katerih prevod je neutrudni gospod pisatelj objavil že v letih 1885 in 1886, nam je podal še prevod „Sakuntale“, ki je kot odličen spomenik indijske literature prevedena tudi na angleško, francosko in nemško. Gospod prelagatelj je knjigo sam založil in dolžnost slovenske inteligence je, prihiteti mu gmotno na pomoč, kar stori s tem, ako njegovo knjigo pridno kupuje. Dobiva se pri gospodu založniku v Hočah (Štajersko) po 1 K 20 h proizvod. Poština 10 h.

O šolski reformi. Spisal dr. Dragotin Lončar, profesor na mestni realki v Idriji. Ponatisk iz „Učiteljskega Tovariša“. V Ljubljani 1908. Založilo uredništvo „Učiteljskega Tovariša“. Natisnila „Učiteljska tiskarna“. Cena 40 h, po pošti 10 h več.

Knjige „Matice Hrvatske“. „Matica Hrvatska“ je izdala za leto 1907. sledeče knjige: 1. Poučna knjižnica „Matice Hrvatske“. Knjiga XXX. A. M. Ska-

bičevskij: Povjest novije ruske književnosti. (Od 1848—1903). Svezak I. Po petom ruskom izdanju preveo Martin Lovrenčević. 2. Zabavna knjižnica svezak CCIC—CCC. Arnold: Čeznuća i Maštanja. Pjesme 1900—1907. 3. Zabavna knjižnica, svezak CCC—CCCII. Niko Andrijašević: Iz Neretvanske krajine. Slike i priče. 4. Zabavna knjižnica, svezak CCCIII—CCCIV. Josip Eugen Tomić: Manja dela. Prvi svezak. 5. Prievodi grčkih i rimskih klasika. Svezak osamnaesti. Publija Ovidija Nasona Metamorfoze. Preveo T. Maretić. 6. Mala knjižnica, svezak III. Prometna politika. Napisao H. S. Brdovački. 7. Prof. dr. Julija Scheinerja uredba svemira. Po II. njemačkom izdanju preveo dr. Oton Kučera. 8. „Hrvatsko kolo“. Naučno-književni zbornik. Knjiga III. 9. Kolo hrvatskih umjetnika. II. 1907. 10. Slovenske novele i povesti. Dio I. Uredio: dr. Fran Ilešič. 11. „Glas Matice Hrvatske“ 1907. — Oceno teh knjig prinesemo pozneje.

Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena. Izdaje jugosl. akademija. Knjiga XII., sv. 2. U Zagrebu 1907.

Izmed spisov v tem zvezku omenimo le glavnega: nadaljuje se Rožičev opis življenja in običajev Prigorcev in prišel je na vrsto baš najzanimivejši del, namreč opis življenja v zadrugi in obitelji. Pisano je vse v domačem prigorskem narečju, ki nas zanimlje zlasti zato, ker je po vsem ustroju naš. Vse podavanje pa je zanimivo tudi po vsebini in pisateljeva spretnost bi mogla služiti za vzorec podobnim opisom življenja našega preprostega ljudstva, opisov, ki jih nimamo — prav nič in ki bodo nemogoči, ako se skoraj ne spišejo. Seveda! Naša folkloristika še ni niti prav rojena in bati se je, da bo umrla lakote, preden se rodi. To je zelo škoda, ker bi spise take vsebine čitalo vse.

Poglavje o odnošajih med možem in ženo zasluži, da bi se za nas ponatisnilo; tako živo ga je začrtal pisatelj. Prigorska žena je po teh opisih malodane robkinja moževa; če mu kaj ugovarja ali ga ne sluša takoj, jo mož kar nabije, „emil (= imel) ju rad ali ne“.

Dr. Jos. Tominšek.

Havlíček. Obraz psychologický a sociologický. Napsal Em. Chalupný. Nakladem Lidového Družstva tiskařského a vydavatelského v Praze. Tiskem V. Augusty v Litomyšli. — Cena 10 K.

Nove skladbe. V založbi Lav. Schwentnerja sta izšli dve novi skladbi, obe v jako elegantni opremi, namreč Viktorja Parme koračnica „O te ženske“ in „Mina-valček“. Obe kompoziciji sta vzeti iz Parmove operete „Nečak“, ki je bila v minoli sezoni na slovenskem gledališču uprizorjena z najlepšim uspehom. Zlasti sta ugajala koračnica in valček, ki ju je zdaj izdal Schwentner. Cena prvi skladbi 1 K 50 h, drugi 2 K 40 h.

Slovenske narodne pesmi. Zbral in uredil Marko Bajuk, III. zvezek. Založil L. Schwentner. Cena 1 K. Ta zvezek obsega 30 lepih narodnih pesmi; med njimi je ena prirejena za moški, ena pa za ženski zbor.